

Deel antipestprogramma's effectief

Eindrapport over effectiviteit antipestprogramma's op basisscholen naar ministerie OCW en Tweede Kamer

Iedereen is ervan doordrongen dat pesten onwenselijk is. De consequenties voor kinderen die op school gepest worden, zijn bijzonder negatief: van slechte schoolprestaties tot psychische klachten als depressiviteit, klachten die kunnen aanhouden tot ver in de volwassenheid. Met tientallen programma's proberen scholen pesten terug te dringen. Maar of kinderen zelf aangeven dat zij door deze programma's echt minder gepest worden, was nauwelijks wetenschappelijk onderzocht. Tot nu.

Hoogleraar Ontwikkelingspsychologie Bram Orobio de Castro van de Universiteit Utrecht heeft samen met collega's van de Rijksuniversiteit Groningen, de Radboud Universiteit Nijmegen, de Vrije Universiteit Amsterdam, De Erasmus Universiteit Rotterdam en het Trimbos Instituut in opdracht van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) en het ministerie van OCW tien antipestprogramma's getoetst op effectiviteit. In hun eindrapport 'Wat werkt tegen pesten?' concluderen zij dat vier programma's pesten daadwerkelijk terugdringen.

Vraag het aan het kind

In hun onderzoek bevroegen Orobio de Castro en zijn collega's kinderen zelf naar pesten en gepest worden. "Dat werkte verhelderend. Leerlingen bleken meer gepest te worden dan gedacht. Meer ook dan dat zij vertelden aan leerkrachten en ouders. Ongeveer 1 op de 14 kinderen wordt meerdere keren per week gepest. Een derde van deze kinderen geeft aan dit aan niemand verteld te hebben, terwijl 79% van deze kinderen al meerdere schooljaren wordt gepest. Dat geeft aan dat de kinderen zelf bevroegen essentieel is om pestgedrag op scholen in kaart te brengen."

De effectieve programma's

Programma's die in het primair onderwijs binnen een schooljaar pesten verminderen, zijn PRIMA, KiVa en, voor de jongste kinderen op de basisschool, Taakspel. "Dit zijn zogenoemde universele programma's, antipestprogramma's die bedoeld zijn voor de hele klas." De Utrechtse hoogleraar en zijn collega's keken ook naar twee programma's die zich niet op de hele klas, maar juist op individuele kinderen richten. Dan blijkt Alles Kidzzz bijzonder goed te werken.

Programma niet verplichten, bevroegen van leerlingen wel

Orobio de Castro adviseert het ministerie van OCW in het eindrapport om antipestprogramma's niet verplicht te maken voor alle scholen. "Op sommige scholen is er geen noodzaak om aan de slag te gaan met zo'n programma, simpelweg omdat er niet gepest wordt. Dat haalt ook meteen het idee dat

pesten op school er 'nu eenmaal een beetje bij hoort' finaal onderuit. De Utrechtse hoogleraar stelt dat het bevragen van leerlingen over pesten wel verplicht moet worden gehouden. "Want als er wél gepest wordt, dan weten vooral de leerlingen dat. En dan is er dus wat aan te doen: dat maakt dit onderzoek duidelijk." In dat laatste geval adviseert Orobio de Castro scholen om een van de effectieve, universele antipestprogramma's te gebruiken. "Eventueel, bij grote problemen met individuele leerlingen, aangevuld met het individuele programma Alles Kidzzz. En kijk een jaar na invoering of het pesten inderdaad verminderd is, ook weer door dit aan de leerlingen zélf te vragen."

Meer informatie

Persvoorlichting Wietske en Ronnie

Bram over alle inhoudelijke vragen over pesten, het onderzoek en de aanbevelingen van de onderzoekers.

Ilona de Ruijter van OCW (voorlichter) voor de beleidsreactie: hoe gaat OCW dit oppakken?

Ilona de Ruijter 06 53252614, i.n.deruijter@minocw.nl